

Het Bodemnestelregister: stand van zaken najaar 2020

Menno Reemer

Inleiding

In het voorjaar van 2020 introduceerde ik het Bodemnestelregister in HymenaVaria (Reemer 2020), te vinden op www.bestuivers.nl/bodemnestelregister. Doel van dit register is het op gestandaardiseerde wijze verzamelen van informatie over de nestelplekken van in de bodem nestelende bijen. Inmiddels is er een aardig aantal waarnemingen verzameld, dus het is tijd voor een stand van zaken.

Resultaten

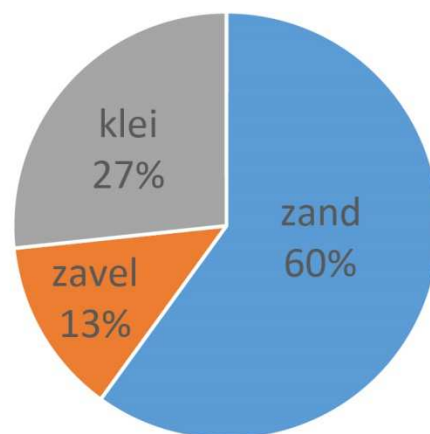
In totaal zijn nu 141 waarnemingen opgenomen in het Bodemnestelregister (zie Dankwoord voor de waarnemers). Deze waarnemingen zijn verdeeld over 57 soorten (Tabel 1). Het aantal waarnemingen per soort is over het algemeen laag. Slechts voor enkele algemene soorten zijn wat meer waarnemingen beschikbaar. Het heeft nu dus nog weinig zin om de gegevens van verschillende soorten met elkaar te vergelijken.

Het interessantst zijn de waarnemingen van bijzondere soorten waarvan nog weinig over de nestelgewoonten bekend is. Van *Andrena niveata* zijn bijvoorbeeld in de literatuur nog geheel geen gegevens over nestelplaatsen te vinden (zie elders in deze HymenaVaria). Ook van bijvoorbeeld *Andrena coitana*, *A. trimmerana* en *Megachile analis* zijn zelfs kleine aantallen waarnemingen al heel waardevol.

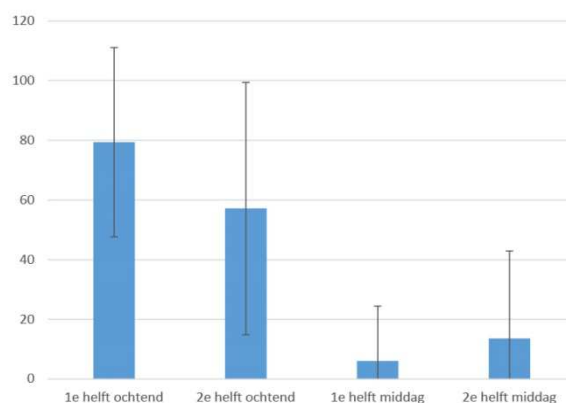
De meest ingevoerde soort is de grijze rimpelrug *Andrena tibialis* met 15 waarnemingen. Om een voorlopig idee te geven van de mogelijkheden om nestelgewoonten te beschrijven, zijn enkele ingevoerde eigenschappen samengevat in Figuur 1-3. Er zijn nog te weinig waarnemingen om veel waarde aan deze figuren te hechten, maar bij een groter aantal waarnemingen kunnen dergelijke figuren meer inzicht bieden in de eisen die bijensoorten aan hun omgeving stellen.

Vervolg

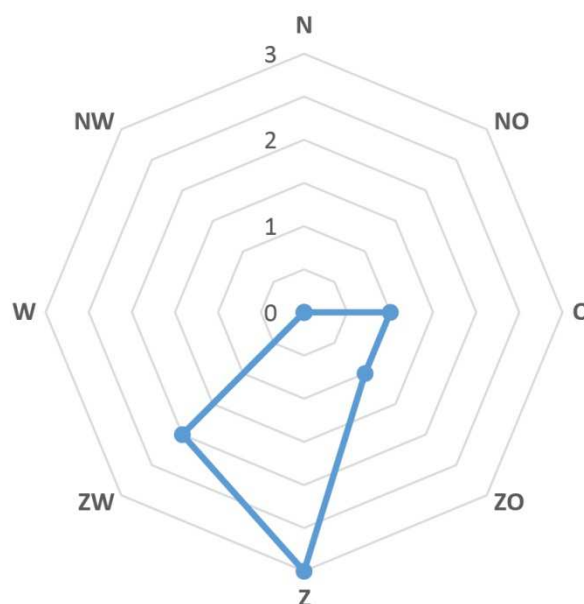
Het Bodemnestelregister wordt in 2021 vervolgd. Hopelijk groeit het aantal waarnemingen gestaag, zodat na verloop van tijd van steeds meer soorten de nestelgewoonten duidelijker worden.

Figuur 1. *Andrena tibialis*: grondsoort van de nesten (n = 15).

Figuur 2. *Andrena tibialis*: percentage beschaduwing van de nesten per dagdeel (n = 15).

Figuur 1. *Andrena tibialis*: oriëntatie van de nestopening ten opzichte van de zon (alleen bij nesten op een helling) (n = 7).

De informatie in het Bodemnestelregister is voor iedereen beschikbaar. Ben je om welke reden dan ook benieuwd naar de gegevens van bepaalde soorten? Laat het me weten, dan stuur ik je de gegevens toe.

Meedoen?

Meedoen is makkelijk. Ga naar www.bestuivers.nl/bodemnestelregister, lees de toelichting en vul het formulier in. Het beste kun je dit ter plekke in het veld doen, als de waarneming nog vers is en je alle informatie bij de hand hebt. Daartoe kun je het Bodemnestelregister in de favorieten op je mobiele telefoon opslaan, zodat je er altijd snel bij bent als je een bodemnest tegenkomt.

Dankwoord

Mijn dank gaat uit naar de volgende personen voor het doorgeven van waarnemingen: Johan van 't Bosch, Anne Marie van Dam, Niels Godijn, Roy Kleukers, Marcel Mutsaers, Hans Nieuwenhuijsen, Flor Rhebergen, Linde Slikboer, Jan Smit, John Smit, Erik van der Spek, Albert de Wilde en Theo Zeegers.

Literatuur

Reemer, M. 2020. Het Bodemnestelregister. - HymenoVaria 20: 55.

Tabel 1. Overzicht van het aantal waarnemingen per bijensoort dat is ingevoerd in het Bodemnestelregister.

Soort	Aantal waarnemingen
<i>Andrena argentata</i>	2
<i>Andrena barbilabris</i>	3
<i>Andrena bimaculata</i>	1
<i>Andrena carantonica</i>	1
<i>Andrena chrysoceles</i>	3
<i>Andrena cineraria</i>	1
<i>Andrena coitana</i>	1
<i>Andrena dorsata</i>	1
<i>Andrena flavipes</i>	7
<i>Andrena florea</i>	2
<i>Andrena fulva</i>	3
<i>Andrena gravida</i>	2
<i>Andrena haemorrhoa</i>	8
<i>Andrena labialis</i>	1
<i>Andrena labiata</i>	1
<i>Andrena mitis</i>	1
<i>Andrena nigroaenea</i>	1
<i>Andrena nitida</i>	5
<i>Andrena niveata</i>	1
<i>Andrena ovatula</i>	1
<i>Andrena praecox</i>	1
<i>Andrena proxima</i>	1
<i>Andrena rosae</i>	1
<i>Andrena scotica</i>	1
<i>Andrena tibialis</i>	15
<i>Andrena trimmerana</i>	1
<i>Andrena vaga</i>	12
<i>Andrena ventralis</i>	4

<i>Anthidium punctatum</i>	3
<i>Anthophora plumipes</i>	1
<i>Bombus terrestris-complex</i>	1
<i>Bombus humilis</i>	1
<i>Bombus hypnorum</i>	1
<i>Bombus muscorum</i>	1
<i>Colletes cunicularius</i>	5
<i>Colletes hederæ</i>	1
<i>Dasygaster hirtipes</i>	6
<i>Eucera longicornis</i>	1
<i>Halictus scabiosae</i>	1
<i>Halictus tumulorum</i>	4
<i>Lasioglossum calceatum</i>	3
<i>Lasioglossum laticeps</i>	1
<i>Lasioglossum leucopus</i>	1
<i>Lasioglossum leucozonium</i>	1
<i>Lasioglossum lucidulum</i>	1
<i>Lasioglossum minutissimum</i>	1
<i>Lasioglossum morio</i>	8
<i>Lasioglossum parvulum</i>	1
<i>Lasioglossum paucillum</i>	2
<i>Lasioglossum quadrinotatum</i>	2
<i>Lasioglossum sexstrigatum</i>	5
<i>Lasioglossum vilosulum</i>	1
<i>Lasioglossum zonulum</i>	1
<i>Megachile analis</i>	2
<i>Panurgus calcaratus</i>	1
<i>Sphecodes albilabris</i>	1
<i>Sphecodes niger</i>	1

Summary

The author has recently initiated a trait-database for observations of nesting sites of ground-nesting bees in the Netherlands (the 'ground-nester registry', see www.bestuivers.nl/bodemnestelregister). The database records traits such as soil type, exposure to sunlight, slope, and vegetation cover, in order to learn more about the places ground-nesting bees choose to build their nests. Thusfar, 141 observations are included in the database, belonging to 57 species. These include observations of several little known species, e.g. *Andrena coitana*, *A. niveata*, *A. trimmerana* and *Megachile analis*. The numbers of observations per species are still low, but the database will continue to grow, so in the future it will be possible to use it for more detailed descriptions and comparisons of ground-nesting bee habits.